

Sygn. akt I NO 92/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi Ministra Sprawiedliwości

na uchwałę nr (...) z dnia 28 lutego 2020 r.

Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...].

podjętej w sprawie ustalenia wysokości składek miesięcznych na określone cele
uiszczonych przez komorników Izby Komorniczej w [...].,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 13 stycznia 2021 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Pismem z 30 lipca 2020 r. Minister Sprawiedliwości (dalej: Minister, Skarżący lub organ nadzoru), działając na podstawie art. 215 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (t.j. Dz.U. 2020, poz. 121 ze zm.; dalej: u.k.s. lub ustawa o komornikach sądowych), wniósł o uchylenie uchwały nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 28 lutego 2020 r. podjętej w sprawie ustalenia wysokości składek miesięcznych na określone cele

uiszczanych przez komorników Izby Komorniczej w [...], jako sprzecznej z prawem, tj. z art. 38 ust. 1 oraz art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. i jednocześnie podlegającej hipotezie art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego.

Jak wskazał Skarżący, 30 marca 2020 r. Rada Izby Komorniczej w [...]. doręczyła Ministrowi Sprawiedliwości odpis protokołu ze Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z 28 lutego 2020 r. wraz z załącznikami, wśród których znajdował się odpis zaskarżonej uchwały nr (...).

Uchwałą nr (...) z 28 lutego 2020 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w [...], działając na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., ustaliło wysokość składek miesięcznych na określone cele, uiszczanych przez każdego z komorników Izby Komorniczej w [...]. – na pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania biura Izby Komorniczej w [...]. w wysokości 0,3% sumy wszystkich uzyskanych w poprzednim miesiącu opłat komorniczych pobieranych na podstawie ustawy dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych oraz opłat egzekucyjnych pobieranych na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji – nie mniej jednak niż 450 zł miesięcznie z zastrzeżeniem § 2 i 3 tej uchwały. Zgodnie zaś z § 2 zaskarżonej uchwały składkę celową określoną w § 1 pomniejsza się o uiszczoną składkę samorządową uchwaloną uchwałą nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z 28 lutego 2020 r. W § 3 zaskarżonej uchwały wskazano, że nowo powołani komornicy nie opłacają składek celowych za miesiąc, w którym złożyli ślubowanie, natomiast w § 4 ustalono termin płatności ww. składek do 10-go dnia każdego miesiąca, z zastrzeżeniem, że składki te za miesiąc styczeń i luty 2020 r. płatne będą w terminie do 10 marca 2020 r. Stosownie do § 5 przedmiotowa uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia i obowiązuje od 1 stycznia 2020 r.

W głosowaniu nad zaskarżoną uchwałą nr (...) z 28 lutego 2020 r. brało udział 103 członków, przy czym 55 członków oddało głos za przyjęciem uchwały, 36 oddało głos przeciw, a wstrzymało się 12 członków.

Zaskarżona uchwała nr (...) w swej treści zawiera odesłanie do uchwały nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z 28 lutego 2020 r.

Uchwałą nr (...) z 28 lutego 2020 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w [...], działając na podstawie art. 38 u.k.s., ustaliło wysokość składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu komorniczego uiszczanych przez komorników na 0,3% wynagrodzenia prowizyjnego, uzyskanego w poprzednim miesiącu (§ 1). Natomiast w § 2 tej uchwały ustalono, że komornicy w pierwszym roku działalności kancelarii oraz komornicy, do których kancelarii w poprzednim roku kalendarzowym wpłynęło nie więcej niż 1.000 spraw uiszczają składkę miesięczną w wysokości 100 zł. W § 3 tej uchwały wskazano termin płatności ww. składek do 10-go dnia każdego miesiąca, z zastrzeżeniem, że składki za miesiąc styczeń i luty 2020 r. płatne będą w terminie do 10 marca 2020 r. Zgodnie z § 4 uchwały, do 15 lipca 2020 r. i 15 stycznia 2021 r. komornicy przesyłają do Rady Izby Komorniczej w [...]. zestawienie składek miesięcznych za minione półrocze z podaniem podstawy ich kalkulacji. Stosowanie zaś do § 5 – przedmiotowa uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia i obowiązuje od 1 stycznia 2020 r.

W uzasadnieniu swej skargi Minister przedstawił następującą argumentację:

W jego ocenie, niewątpliwie przepis art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. nie może stanowić podstawy do obejścia art. 38 u.k.s. ustalającego m.in. maksymalną wysokość miesięcznej składki na potrzeby organów samorządu komorniczego. Prawo do udziału w głosowaniu nad uchwałą w sprawie ustalenia wysokości składek miesięcznych na potrzeby samorządu komorniczego, ustawodawca przyznał wyłącznie komornikom, nie zaś komornikom i asesorum, jak to ma miejsce w sytuacji głosowania nad uchwałą ustalającą składkę na określony cel, o której mowa w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. Krąg podmiotów uprawnionych do głosowania nad uchwałami wskazanymi w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. w stosunku do kręgu podmiotów uprawnionych do głosowania nad uchwałami określonymi w art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s. jest zupełnie inny. Nadto, uchwała z art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. może nakładać obowiązek uiszczenia składki na określony cel nie tylko na komorników, ale także na komorników i asesorum, bądź też wyłącznie na asesorum.

Organ nadzoru podniósł, że wprowadzając do przepisu art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. pojęcie „składki na określone cele”, zamiarem ustawodawcy było zezwolenie członkom samorządu komorniczego na uchwalanie *ad hoc* dobrowolnych składek, których potrzeba uiszczenia powstała w związku z zamiarem realizacji jakiegoś

zadania, np. pokryciem kosztów szkolenia, udzieleniem pomocy finansowej dla członków izby lub ich rodzin, dofinansowaniem projektów naukowych itp. Ponadto chodziło o takie uchwały, których cele nie pozostawałyby w sprzeczności z przepisami prawa. „Pozorne” zatem nadanie uchwale nr (...) z 28 lutego 2020 r. treści sugerującej, że ustalona uchwałą składka ma charakter tzw. „składki celowej” z art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., stanowi ewidentne obejście przepisów prawa, tj. art. 38 u.k.s. i art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s. Przepis art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. nie daje podstaw do podjęcia uchwały o treści wyżej wskazanej. Bieżące koszty funkcjonowania biura Izby Komorniczej w [...], zgodnie z u.k.s., powinny być pokrywane wyłącznie z tzw. miesięcznej składki obowiązkowej (podstawowej), nie zaś składki celowej (fakultatywnej). Koszty utrzymania i działania biura należą bowiem do tzw. „potrzeb organów samorządu komorniczego”, o których mowa w art. 38 ust. 1 u.k.s.

W dalszej części uzasadnienia skargi Minister Sprawiedliwości wskazał, że zaskarżoną uchwałę należy kwalifikować jako czynność prawną, gdyż zmierza ona do wywołania skutków cywilnoprawnych. Nakłada ona na komorników sądowych obowiązek uiszczania składek miesięcznych. W świetle zaś art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego, nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W ocenie organu nadzoru, zaskarżona uchwała, będąca czynnością prawną, została podjęta w celu obejścia art. 38 ust. 1 u.k.s., a zatem przytoczony wyżej stan faktyczny podlega pod hipotezę z art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego.

Konkludując Minister Sprawiedliwości stwierdził, że uchwała nr (...) z 28 lutego 2020 r. Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...], będąca zarazem czynnością prawną, powinna zostać uchylona jako uchwalona bez podstawy prawnej i mająca jedynie na celu obejście przepisów prawa.

Pismem z 8 września 2020 r. Krajowa Rada Komornicza wniosła odpowiedź na skargę Ministra Sprawiedliwości, wskazując, że powinna ona zostać oddalona w całości.

W ocenie Krajowej Rady Komorniczej, ustawodawca przewidział w ustawie dwa odrębne rodzaje składek na potrzeby organów samorządu komorniczego: składkę miesięczną, opłacaną przez komorników sądowych (art. 38 ust. 1 u.k.s.) i składkę celową – składkę na określone cele (art. 208 ust. 1 pkt. 7 u.k.s.). Brak jest podstaw do przyjęcia, że obie te składki są powiązane ze sobą i by określały łączną wysokość obu składek, a tym samym nie mogą łącznie przekroczyć limitu określonego w art. 38 ust. 1 u.k.s., tj. 1% wynagrodzenia prowizyjnego, uzyskanego w poprzednim miesiącu. Gdyby taki był zamiar ustawodawcy, treść przepisu wyraźnie wskazywałaby na taką konieczność. Przyjęcie, że „składka na określone cele” (art. 207 ust. 1 pkt. 7 u.k.s.) łącznie ze składką miesięczną (art. 38 ust. 1 u.k.s.) nie może przekraczać owego 1% powodowałoby, że w istocie komornicy pozbawieni zostaliby możliwości uchwalania składek na określone cele w sytuacji przyjęcia składki określonej w art. 38 u.k.s. w maksymalnej wysokości. Tymczasem celem przepisu art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. było właśnie wprowadzenie możliwości dodatkowego, dobrowolnego „samoobciążenia” przez członków samorządu komorniczego, niezależnie od „podstawowego”, obowiązkowego obciążenia wynikającego wprost z ustawy.

Tym samym – według Krajowej Rady Komorniczej – brak jest podstaw do jakiegokolwiek powiązania składki określonej w art. 38 ust. 1 u.k.s. ze składką określoną w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. Wprowadzając możliwość uchwalania składek „celowych” ustawodawca dopuścił możliwość samostanowienia przez samorząd zawodowy i upoważnił członków tego samorządu do nałożenia na siebie dodatkowego obciążenia, jeżeli taka jest ich wola.

Ponadto, zdaniem Krajowej Rady Komorniczej, brak jest też podstaw do przyjęcia, że „składni celowe” mogą być uchwalane wyłącznie *ad hoc*, w celu realizacji określonego zadania. Z treści art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. nie wynika w szczególności, że składki celowe mają mieć jednorazowy charakter i nie mogą przyjąć postaci składki miesięcznej. Interpretacja zaproponowana przez Skarżącego powodowałaby konieczność „samoopodatkowania się” komorników i asesorów jednorazowo w znacznej wysokości. Wprowadzenie składki celowej w formie miesięcznych „składek” pozwala na pokrycie kosztów określonego zadania przy mniejszym obciążeniu finansowym członków samorządu komorniczego.

W dalszej części odpowiedzi na skargę Krajowa Rada Komornicza wskazała, że przyjęcie koniecznego rozróżnienia poszczególnych składek i różnic w zakresie sposobu ich podejmowania oraz granic wysokości, czyni bezprzedmiotowym zarzut dotyczący sprzeczności uchwały z prawem (art. 58 Kodeksu cywilnego).

Odpowiedź na skargę złożyła także Izba Komornicza w [...]. (pismo z 8 września 2020 r.). Izba wniosła o oddalenie skargi Ministra, przy czym argumentacja zawarta w jej odpowiedzi na skargę jest w znacznej części tożsama w stosunku do stanowiska Krajowej Rady Komorniczej.

Izba Komornicza w [...]. wskazała ponadto, że jest ona najmniejszą i najsłabszą ekonomicznie izbą w Polsce. Obecnie prawie połowa kancelarii z całego województwa [...] to kancelarie, do których w poprzednim roku kalendarzowym wpłynęło nie więcej niż 1.000 spraw oraz kancelarie komorników w pierwszym roku działalności. Wobec powyższego kancelarie te (tj. 39 kancelarii) uiszczają miesięczną składkę samorządową w wysokości 100 zł (zgodnie z art. 38 ust. 2 u.k.s.). W takim przypadku łączna składka od prawie połowy komorników Izby Komorniczej w [...] wynosi 3.900,00 zł miesięcznie. Ponadto średnia miesięczna składka samorządowa uiszczona przez wszystkich komorników tutejszej Izby (na podstawie danych za I półrocze 2020 r.), wyniosła zaledwie 8.950,75 zł. Istotnym jest przy tym, że Krajowa Rada Komornicza w W. uchwałą nr 2337/VII z 7 stycznia 2020 r. określiła udział izb komorniczych w pokrywaniu wydatków budżetowych Krajowej Rady Komorniczej na rok 2020 – dla Izby Komorniczej w [...] w kwocie: 14.678,00 zł miesięcznie, 176.136,00 zł rocznie. Oznacza to, że średnia miesięczna składka samorządowa należna od wszystkich komorników izby [...] w wysokości 8.950,75 zł nie jest nawet wystarczająca nawet na pokrycie miesięcznej składki do Krajowej Rady Komorniczej (14.678,00 zł).

Ponadto, Izba Komornicza w [...] zwróciła uwagę, że działalność finansową rady izby komorniczej kontroluje komisja rewizyjna działająca w izbie komorniczej (art. 213 ust. 1 u.k.s.), a zatem wpływy środków z tytułu uchwalonych składek, jak i ich wydatkowanie, podlegają weryfikacji przez ww. organ pod względem prawidłowości i rzetelności gospodarowania finansami izby komorniczej.

W konkluzji Izba podniosła, że nie bez znaczenia jest okoliczność, iż żaden z członków samorządu nie zaskarżył przedmiotowej uchwały, zaś składki

odprowadzane są przez 100% członków, praktycznie bez zaległości i opóźnień. Uznanie za słuszne argumentów zawartych w skardze Ministra Sprawiedliwości doprowadzi do niemożności realizacji ustawowych obowiązków przez Radę Izby, wyłącznie ze względów finansowych i to w sytuacji, gdy komornicy i asesory dobrowolnie, z własnej inicjatywy są gotowi te koszty ponosić.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga Ministra Sprawiedliwości o uchylenie zaskarżonej uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...] okazała się niezasadna.

Jurysdykcja Sądu Najwyższego w przedmiotowej sprawie wynika z art. 215 ustawy o komornikach sądowych, który jednak ani nie reguluje kompleksowo tego postępowania ani też wyraźnie nie odsyła w tym zakresie do przepisów odrębnych. Tym niemniej, sposób ukształtowania kognicji Sądu Najwyższego w art. 215 ust. 2 u.k.s., jak i wcześniejsze orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach dotyczących kontroli uchwał organów samorządu zawodowego nie pozostawiają wątpliwości, że Sąd Najwyższy musi w tym wypadku stosować odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2020, poz. 1575; dalej: k.p.c.) o skardze kasacyjnej (zob. wyroki z: 10 stycznia 2019 r., I NO 40/18; 18 września 2014 r., III ZS 3/14 oraz postanowienia z: 10 października 2012 r., III ZS 10/12; 19 września 2012 r., III ZS 9/12; 8 kwietnia 2010 r., III ZS 1/10; zob. również postanowienie z 24 maja 1994 r., I PO 6/94). Wynika stąd m.in. że Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę Ministra w granicach zaskarżenia, a z urzędu bierze pod rozwagę tylko nieważność postępowania (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

W swym dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy wskazywał, że samorząd komorniczy funkcjonuje na podstawie art. 17 Konstytucji RP oraz przepisów właściwej ustawy (zob. wyroki z: 10 stycznia 2019 r., I NO 41/18; 29 czerwca 2017 r., III ZS 3/17; 7 marca 2018 r., III ZS 5/17). Ponieważ powołanie samorządu zawodowego oznacza stworzenie dla danej grupy zawodowej przymusowej organizacji wyposażonej w pewne władztwo publiczne, stąd też działalność organów samorządu może być podejmowana wyłącznie na podstawie i

w granicach kompetencji przyznanych ustawą przewidującą utworzenie takiego samorządu. Prowadzona w tym zakresie ocena działań podejmowanych przez organy samorządu stanowi zatem kontrolę przestrzegania przez nie zasady legalizmu (art. 7 Konstytucji RP; zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 września 2019 r., I NO 122/19).

Zgodnie z art. 38 ustawy o komornikach sądowych, komornicy opłacają, na potrzeby organów samorządu komorniczego, składki miesięczne, których procentową wysokość ustala corocznie walne zgromadzenie izby komorniczej. Wysokość składek różnicuje wyłącznie liczba spraw wpływających w danym roku do prowadzonej przez komornika kancelarii. Wysokość składki miesięcznej nie może być niższa niż 0,3% i wyższa niż 1% wynagrodzenia prowizyjnego, uzyskanego w poprzednim miesiącu (ust. 1). Komornicy w pierwszym roku działalności kancelarii oraz komornicy, do których kancelarii w poprzednim roku kalendarzowym wpłynęło nie więcej niż 1.000 spraw, uiszczają składkę miesięczną w wysokości nie większej niż 100 zł (ust. 2). Z kolei na mocy art. 208 ust. 1 u.k.s., do kompetencji walnego zgromadzenia izby komorniczej należy: 1) wybór przewodniczącego rady izby komorniczej spośród komorników; 2) wybór wiceprzewodniczącego oraz pozostałych członków rady izby komorniczej spośród komorników i asesorów; 3) wybór członków Krajowej Rady Komorniczej; 4) zatwierdzanie – po wysłuchaniu wniosków komisji rewizyjnej – rocznego sprawozdania przedstawianego przez radę izby komorniczej i zamknięcie okresu rachunkowego; 5) uchwalanie budżetu izby komorniczej; 6) ustalanie wysokości składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu komorniczego; 7) uchwalanie składek na określone cele; 8) uchwalanie regulaminu działania rady izby komorniczej oraz regulaminu obrad walnego zgromadzenia izby komorniczej; 9) wyrażanie opinii o propozycjach Krajowej Rady Komorniczej dotyczących zasad etyki zawodowej; 10) wyrażanie opinii, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, w innych sprawach dotyczących komorników.

W tak zarysowanym stanie faktycznym i prawnym należało stwierdzić, że niezasadny jest główny zarzut skargi Ministra Sprawiedliwości, zasadzający się na twierdzeniu o nadaniu zaskarżonej uchwale „pozornego” charakteru, polegającego na ustaleniu w jej treści w istocie składki miesięcznej i obejściu w ten

sposób przepisów prawa, tj. art. 38 i art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s. Skład orzekający Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie przychyliła się do wyrażanych już we wcześniejszej judykaturze poglądów, w myśl których składki celowe (art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.) mają charakter samoistny i nie są w żaden sposób związany z zagadnieniem składek obowiązkowych (tak m.in. w wyrokach Sądu Najwyższego: z 27 maja 2020 r., I NO 151/19 oraz z 8 stycznia 2020 r., I NO 149/19).

W wyroku z dnia 8 stycznia 2020 r., I NO 148/19, Sąd Najwyższy wyraził godne zaaprobowania stanowisko, w myśl którego „*de lege lata* do kompetencji walnego zgromadzenia izby komorników należy ustalanie wysokości składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu komorniczego (art. 38 w zw. z art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s.) oraz uchwalanie składek na określone cele, tzw. składek celowych (art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.). Te dwa rodzaje świadczeń na rzecz samorządu są dwoma różnymi, odrębnymi instytucjami (instrumentami) opłacania przez członków samorządu komorniczego kosztów utrzymania i działania organów samorządowych. Obowiązek ukształtowania obowiązkowej (podstawowej) składki miesięcznej wynika wprost z ustawy, natomiast składki celowe mają charakter fakultatywny. Można ustanowić je, jak wskazuje ustawa, na określone cele. Trzeba w tym miejscu wyraźnie podkreślić, że ustawowy limit składek miesięcznych (obowiązkowych) określony w art. 38 ust. 1 u.k.s. odwołujący się do wynagrodzenia prowizyjnego, uzyskanego w poprzednim miesiącu, nie ma zastosowania do składek celowych, uchwalanych na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. Składki celowe mają charakter samoistny i nie są w żaden sposób powiązane z zagadnieniem obowiązkowych składek miesięcznych (art. 38 w zw. z art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s.), co wynika z innych podstaw prawnych obu danin i innej procedury ich uchwalania”.

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie przychyliła się do powyższego poglądu. Nie ma powodu, ażeby ograniczać samodzielność poszczególnych organów samorządu komorniczego i to zwłaszcza biorąc pod uwagę trudną sytuację Izby Komorniczej w [...], która została opisana w jej odpowiedzi na skargę (s. 5-6). Jeśli jej członkowie przyjmują akt wewnętrzny kreujący zobowiązanie do swoistego „samoopodatkowania się” na rzecz samorządu i czynią to w sposób legalny, tj. w pierwszej kolejności zgodny

z procedurami, co w niniejszej sprawie nie jest w żaden sposób kwestionowane, to stwierdzić należy, że nie ma w takiej sytuacji miejsca na skuteczną interwencję nadzorczą Ministra Sprawiedliwości i w konsekwencji uchylenie spornej uchwały przez Sąd Najwyższy.

Trudno też zgodzić się z poglądem organu nadzoru, że „wprowadzając do przepisu art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. pojęcie „składki na określone cele”, zamiarem ustawodawcy było zezwolenie członkom samorządu komorniczego na uchwalanie *ad hoc* dobrowolnych składek, których potrzeba uiszczenia powstała w związku z zamiarem realizacji jakiegoś zadania, np. pokryciem kosztów szkolenia, udzieleniem pomocy finansowej dla członków izby lub ich rodzin, dofinansowaniem projektów naukowych” (s. 4 skargi). W spornej uchwale doprecyzowano, że wymaganym przez ustawę „określonym celem” będzie „pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania biura Izby Komorniczej w [...]”, co spełnia formułowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok z 8 stycznia 2020 r., I NO 149/19), postulat szczegółowości uchwał podejmowanych na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 7 ustawy o komornikach sądowych. Jak wskazano w doktrynie, przeznaczenie wpływów ze składki celowej musi mieścić się w zakresie ustawowych zadań samorządu komorniczego. Nie można wykluczyć, że przeznaczeniem składki celowej będzie działalność organów samorządu komorniczego, ponieważ tylko przez działalność tych organów (bezpośrednio bądź pośrednio) może aktualizować się realizacja zadań samorządowych (*P. Rączka, Zasady ustalania wysokości składek członkowskich na samorząd komorniczy w nowej ustawie o komornikach sądowych, Przegląd Prawa Egzekucyjnego 2019, nr 4, Legalis*). W art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. ustawodawca nie doprecyzował wymogów, co do określenia celu, na który mają być wydatkowane pozyskane ze składek środki. Cel ten nie może być sprzeczny z prawem i powinien pozostawać w związku z celami, dla których samorząd komorniczy został powołany. Jednak nie ma żadnych przeciwwskazań, żeby był to dowolnie wybrany cel statutowy. Dlatego też uznać należy, że określony w uchwale cel pokrywania bieżących kosztów funkcjonowania biura Izby Komorniczej w [...] pozostaje zgodny z prawem. W ocenie Sądu Najwyższego, że nie ma przy tym przeszkód by składki celowe przybrały formę składek miesięcznych.

Ostatecznie, za niezasadny uznać należało zarzut Ministra Sprawiedliwości, w myśl którego zaskarżona uchwała – jako podjęta w celu obejścia art. 38 u.k.s. – dotknięta jest wadą nieważności, o której mowa w art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego. Po pierwsze, w najnowszej literaturze wyraża się zapatrywanie, zgodnie z którym niezgodność podjętych uchwał organów samorządu komorniczego z ustawą (źródłami prawa powszechnie obowiązującego) nie oznacza *ipso iure* ich bezwzględnej nieważności, która to sankcja przewidziana jest w art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego (C.P. Waldziński, Sankcje wadliwych uchwał organów samorządu komorniczego, Monitor Prawniczy 2020, nr 13, s. 704). Przychylając się do tego poglądu, Sąd Najwyższy podkreśla, że dopiero jego orzeczenie o uchyleniu zaskarżonej uchwały powoduje jej usunięcie z obrotu prawnego. Po drugie, dla zastosowania art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego koniecznym jest stwierdzenie, że dana czynność prawna (w tym wypadku uchwała) jest sprzeczna z ustawą lub zmierza do jej obejścia. W rozważanej sprawie Minister Sprawiedliwości nie wykazał skutecznie aby uchwała nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. obarczona była którąś z ww. wad prawnych.

Na marginesie końcowo należy zauważyć, że wysokość składek obowiązkowej i celowej określono na poziomie minimalnym (0,3%) wynagrodzenia prowizyjnego lub odpowiednio sumy uzyskanych wszystkich opłat komorniczych, trudno uznać więc, że mogłoby prowadzić to do obejścia ustawy, która w przypadku składek obowiązkowych z art. 38 ustawy o komornikach sądowych, przewiduje ich maksymalny pułap na poziomie 1%.

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 215 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych, orzekł jak w sentencji wyroku.

Zdanie odrębne do wyroku złożył Sędzia Sądu Najwyższego Tomasz Demendecki.